

**ZÁVEREČNÉ STANOVISKO
Z POSÚDENIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU
číslo: ZPO/2007/00407- 63/ANJ/BA**

vydané Obvodným úradom životného prostredia v Bratislave
podľa § 14 zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
a zmene a doplnení niektorých zákonov

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. **Názov:** Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava
2. **Identifikačné číslo:** 603 481
3. **Adresa sídla:** Primaciálne nám.č.1,814 99 Bratislava 1
4. **Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:**

Ing. Arch. Ivan Macko, Magistrát hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, riaditeľ sekcie územných programov mesta, Primaciálne nám.č.1, 814 99 Bratislava 1, telefón: 02/ 59 356 223, E-mail: rs@bratislava.sk

Ing. Martin Marcincák, Magistrát hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, vedúci referátu generelov technickej infraštruktúry , Primaciálne nám.č.1, 814 99 Bratislava 1, telefón: 02 /59 356 370, E-mail: ouprm@bratislava.sk, marcincak@bratislava.sk, miesto na konzultácie: miestnosť č. 118, Laurinská 7

Ing. arch. Janka Ondriášová, referát územného rozvoja mesta, Primaciálne nám.č.1, 814 99 Bratislava 1, telefón: 02/59 356 491, E-mail ouprm@bratislava.sk, konzultačná miestnosť č. 209 Laurinská 7, Bratislava 1

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. **Názov**
Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky - návrh
2. **Charakter**
Strategický dokument obce v oblasti tepelnej energetiky s miestnym až regionálnym dosahom, vypracovaný v zmysle ustanovení § 31 písm. a) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, ktorý sa stane po schválení mestským zastupiteľstvom súčasťou záväznej časti územného plánu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

3. Hlavné ciele

Cieľom strategického dokumentu: **“KONCEPCIA ROZVOJA HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY V OBLASTI TEPELNEJ ENERGETIKY”** je spracovanie koncepcie rozvoja tepelnej energetiky na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorá umožní systémový rozvoj sústav tepelných zariadení na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Zabezpečí spoľahlivosť a bezpečnosť dodávok tepla, hospodárnosť pri výrobe, rozvoje a spotrebe tepla s dôrazom na ochranu životného prostredia.

Posudzovaná koncepcia zároveň zosúladí energetické zariadenia na území Bratislavy so zámermi energetickej politiky Slovenskej republiky, požiadavkami Európskej únie, odporúčaniami Medzinárodnej energetickej agentúry, a ďalších medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky.

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

KONCEPCIA ROZVOJA HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY V OBLASTI TEPELNEJ ENERGETIKY je strategickým územno-plánovacím dokumentom, formulujúcim základné smery a nástroje riešenia tepelno-energetického hospodárstva územia na obdobie do roku 2030. Obsahuje predovšetkým rozbor trendov vývoja, dopytov z hľadiska energie, rozbor možných zdrojov a spôsobu nakladania s energiou. Správa obsahuje hodnotenie využiteľnosti obnoviteľných zdrojov energie a možné úspory oproti súčasnému stavu. Úlohou spracovanej koncepcie je vytvorenie podmienok pre systémový rozvoj sústavy tepelných zariadení na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Je spracovaná podľa platných právnych predpisov, najmä zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a zmene niektorých zákonov, zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov, podľa dokumentu „Energetická politika SR“, schváleného uznesením vlády SR č. 29 z 11.01. 2006 a tiež podľa dokumentov viažucich sa k rozvoju hlavného mesta SR Bratislava.

Metodika spracovania vychádza okrem uvedených právnych predpisov a dokumentov aj z Metodického usmernenia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 952/2005-200 zo dňa 15.04.2005, ktorým sa určuje postup pre tvorbu koncepcie rozvoja obcí v oblasti energetiky a nadväzujúcich podrobností a rešpektuje štátne a regionálne koncepcie v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu, resp. koncepcie v oblasti energetiky a životného prostredia.

Dôležitou súčasťou Koncepcie rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky je zhrnutie ekologických aspektov politiky rozvíjania energetiky, ktorá môže byť využitá pri rozhodovacej činnosti správnych orgánov v oblasti riadenia a usmerňovania rozvoja energetických zariadení na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Správne orgány majú dostatočné legislatívne vybavenie na presadenie jednotnej politiky pri presadzovaní technicky a ekologicky vyhovujúcich energetických zariadení na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky je prerokovávaná ako doplnok k celomestskej územnoplánovacej dokumentácii

podľa príslušných ustanovení stavebného zákona a podľa výsledkov prerokovania bude predložená na schválenie Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Po schválení sa v súlade s ustanoveniami § 31 písm. a) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike stane súčasťou záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Spracovanie návrhu Koncepcie rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky a zaslanie oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu dňa 14.07.2006 na príslušný orgán, podľa jeho výzvy v určenom rozsahu v súlade s § 5 ods. 5 a 6 zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č.24/2006 Z. z.“) obstarávateľom doplnené a predložené dňa 17.08.2006.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave listom (ďalej len „OÚŽP“ alebo „príslušný orgán“) z 22.8.2006 doručil oznámenie dotknutému orgánu a obci, zverejnil oznámenie na internetovej stránke ministerstva a vyzval obec (a súčasne obstarávateľa), aby informovala verejnosť, kde a kedy je možno do oznámenia nahliadnuť, robiť si z neho odpisy, výpisy alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie, ako aj o adrese, na ktorú možno predkladať stanoviská verejnosti k oznámeniu o strategickom dokumente.

Od 04.09.2006 do 19.09.2006 bola verejnosť informovaná formou oznamu a mohla do materiálov nahliadnuť v infocentre Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava.

26.09.2006 bolo uskutočnené prvé rokovanie kvalitárskeho výboru ku Koncepcii rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky.

03.10.2006 vydal OÚŽP na základe zisťovacieho konania rozhodnutie podľa § 7 zákona č. 24/ 2006 Z. z., že navrhovaný strategický dokument sa bude posudzovať podľa tohto zákona.

09.10.2006 bol po prerokovaní s obstarávateľom určený rozsah hodnotenia podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z. z. OÚŽP oznámil listom zo dňa 18.10.2006 obstarávateľovi „ROZSAH HODNOTENIA“ v zmysle prílohy č.4 k zákonu Národnej rady Slovenskej republiky č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Určil, že okrem **nulového variantu** sa v hodnotiacej správe strategického dokumentu „Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ vypracuje aj „**ekonomický variant**“ a „**ekologický variant**“.

08.11.2006 sa uskutočnilo druhé rokovanie kvalitárskeho výboru ku Koncepcii rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky.

26.02.2007 obstarávateľ predložil príslušnému orgánu v súlade s ustanovením § 9 ods. 5 zákona č. 24/2006 Z. z. správu o hodnotení strategického dokumentu spolu s návrhom strategického dokumentu, ktoré OÚŽP podľa § 10 zákona listom zo dňa 28.02.2007 rozposlal

dotknutému orgánu a obci na zaujatie stanoviska, zverejnil ich na internetovej stránke ministerstva s uvedením adresy a termínu na predkladanie stanovísk verejnosti, a vyzval Hlavné mesto SR Bratislava ako obstarávateľa a súčasne dotknutú obec, aby o tom informovala verejnosť spôsobom v mieste obvyklým.

02.03.2007 bola hodnotiaca správa strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" doručená na pripomienkovanie dotknutej obci.

05.03.2007 bolo obvyklým spôsobom verejnosti oznámené, že správa o hodnotení strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" a návrh strategického dokumentu sú k dispozícii k nahliadnutiu v infocentre Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislave. Základné údaje o dokumentoch spolu s oznamom, kde a kedy možno do správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu nahliadnuť, robiť si z neho výpisy, odpisy alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie, bol zverejnený podľa § 11 zákona č.24/2006 Z. z. na vývesnej tabuli magistrátu v dňoch od 08.03.2007 do 28.03.2007 a na webovej stránke www.bratislava.sk.

11.04.2007 o 15h. v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca boli návrh strategického dokumentu a správa o hodnotení strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" verejne prerokované. Čas a miesto verejného prerokovania 10 dní vopred zverejnili obstarávateľ a príslušný orgán na svojich internetových stránkach.

16.04.2007 bol rozoslaný a zverejnený "Záznam z verejného prerokovania".

Listom zo dňa 02.04.2007 č. ZPO/2007/00407-ANJ/BA určil OÚŽP podľa § 13 ods. 4 zákona č.24/2006 Z. z. za spracovateľa posudku: Ing. Mgr. Milana Kovačiča, Župné nám 7, 811 03 Bratislava, zapísaného v zozname odborne spôsobilých osôb podľa § 8 vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z.z. na posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie pod č. 28/2000 – OPV-PO, o čom zároveň informoval obstarávateľa.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Kompetentným orgánom na schválenie (prijatie) "Strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" je **Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy**.

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Schválením nadpolovičnou väčšinou prítomných poslancov Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Spracovateľom posudzovanej hodnotiacej správy "Strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" je: Tebodín Slovakia, spol. s r.o., Hraničná 18, 821 05 Bratislava

Riešitelia posudzovanej dokumentácie:

Vedúci riešiteľského kolektívu: Ing. Miroslav Mareš

Zodpovedný riešiteľ: Ing. Jozef Škultéty, PhD.

Dátum: november 2006

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Hodnotiaca správa strategického dokumentu "KONCEPCIA ROZVOJA HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY V OBLASTI TEPELNEJ ENERGETIKY" po formálnej stránke spĺňa požiadavky predpísané prílohou č. 4 k zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Závažným formálnym nedostatkom hodnotiacej správy je nedodržanie rozsahu hodnotenia určeného podľa § 8 zákona č. 24/2006 Z. z. listom OÚŽP č ZPO/06366-23/ANJ/BA zo dňa 09.10.2006, ktorým bolo určené okrem nulového variantu spracovať dva ďalšie varianty - ekonomický a ekologický.

Po obsahovej stránke je potrebné opraviť niektoré nepresnosti a zapracovať pred jej schvaľovaním oprávnené pripomienky a nasledovné navrhované opatrenia:

Za predpokladu realizácie Variantu 1BA

- a) Zistiť príčiny nadmerných strát energie v tepelných rozvodoch a zabezpečiť ich minimalizáciu na úroveň najlepšej dostupnej technológie (BAT).
- b) Variant 1BA doplniť o využitie obnoviteľných zdrojov tepla vo veľkej energetickej jednotke.
- c) Vytvoriť v rámci mesta informačné stredisko, kde by spotrebitelia mali možnosť oboznámiť sa s výhodami a nevýhodami jednotlivých spôsobov zabezpečovania dodávok tepla v ich konkrétnych podmienkach.
- d) V zariadeniach hlavného mesta SR a zariadeniach mestských častí zabezpečiť využitie solárnej energie.
- e) Doplniť správu o väzbu decentralizovaného využitia biomasy pre energetické účely na dopravu.
- f) Preveriť možnosti veľkých výrobcov energie (O.L.O., a.s., Slovnaft, a.s., Volkswagen, a.s.) dodávať prebytočné teplo do centrálnych tepelných rozvodov mesta.
- g) Doplniť ekologické hodnotenie dodávok tepla z kogeneračných jednotiek
- h) Energetické zariadenia s príkonom nad 15 MW umiestňovať mimo chránené územia.
- i) Preveriť vhodnosť umiestňovania mikrokogeneračných jednotiek na území mesta z hľadiska hlučnosti.
- j) Preveriť, či je zákonná možnosť nepovoliť výstavbu energetickej jednotky na tuhé palivo na území hlavného mesta, ak bude spĺňať emisné limity.
- k) Zabezpečiť dlhodobý výskum vplyvu životného prostredia hlavného mesta SR Bratislavy na zdravotný stav jeho obyvateľov na vhodnom výskumnom pracovisku.
- l) Spojiť sa so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, ktorá vydáva integrované povolenie na prevádzku všetkých významných výrobcov energie na území hlavného mesta SR Bratislavy aj s opatreniami na zlepšenie ich technického stavu na úroveň najlepších dostupných technológií (BAT) a opatreniami na znižovanie emisií škodlivých látok. Zapracovanie týchto skutočností do prognóz na najbližšie roky podstatne zmenší riziko nepresností, prognóz formulovaných v správe na základe lineárnej interpolácie nulového základu.

- m) Opraviť v správe mylné tvrdenie, že biomasa pri spaľovaní neprodukuje oxid uhličitý. Produkuje, iba sa nezapočítava do množstva, ktoré majú jednotlivé veľké zdroje povolené vyprodukovať.
- n) Vzhľadom na veľké neurčitosti a nepresnosti pri spracovaní skutočnej situácie, z ktorej sa potom odvodzovali ešte nepresnejšie prognózy, navrhujeme koncepciu do roku 2010 prepracovať.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

Podľa § 12 ods.1 a ods.2 zákona č.24/2006 Z. z. boli do termínu spracovania posudku a návrhu záverečného stanoviska doručené príslušnému orgánu tieto písomné stanoviská:

Ministerstvo hospodárstva SR

(list č. 514/2007 – 3410, zo dňa 20.03. 2007) – k správe o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu, ktorý je v súlade s Energetickou politikou SR, nemá pripomienky.

Ministerstvo vnútra SR - sekcia verejnej správy

(list č. SVS -202-2007/04512, zo dňa 13.03.2007) - bez pripomienok.

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava

(list č. MAGS.OUP- 9350/07/42831 RUP-207/07, EIA č. 27 z 05.04.2007)

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava vyjadrilo k správe o hodnotení a návrhu strategického dokumentu nasledovné pripomienky:

Z hľadiska územného plánovania:

Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky (ďalej len „Koncepcia“) je spracovaná podľa platných právnych predpisov a tiež podľa dokumentov viažucich sa k rozvoju hlavného mesta SR Bratislava.

Metodika spracovania vychádza okrem právnych predpisov a dokumentov aj z Metodického usmernenia MH SR č. 952/2005-200 zo dňa 15.4.2005, ktorým sa určuje postup pre tvorbu koncepcie rozvoja obcí v oblasti energetiky a nadväzujúcich podrobností a rešpektuje štátne a regionálne koncepcie v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu, resp. koncepcie v oblasti energetiky a životného prostredia.

- Posúdenie koncepcie vo vzťahu k platnej Aktualizácii územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, rok 1993, v znení neskorších zmien a doplnkov: Koncepcia je prerokovávaná zároveň ako doplnok celomestskej územnoplánovacej dokumentácie podľa príslušných ustanovení stavebného zákona a podľa výsledkov prerokovania bude predložená na schválenie MsZ hl. mesta SR Bratislavy. Po schválení sa stane v súlade s ustanoveniami § 31 písm. a) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike súčasťou záväznej časti ÚPD obce.
- K obsahovej stránke koncepcie uvádza, že koncepcia je vypracovaná v súlade so zadáním a celý proces vypracovania koncepcie bol koordinovaný a usmerňovaný odbornými garantmi za oblasť technickej infraštruktúry Ing. Ded'om a Ing. Marcinčákom. Vzhľadom na skutočnosť, že v preberacom konaní bol zo strany obstarávateľa vyslovený všeobecný súhlas s kvalitou dokumentu, nemá ku koncepcii *z hľadiska rozvoja mesta žiadne pripomienky*.

Z hľadiska územného plánovania má k predloženej koncepcii nasledovné podnety a pripomienky:

1. Vzhľadom na potenciálne zdroje geotermálnych vôd na území mesta a najmä v rámci bratislavskej aglomerácie (napr. priame zázemie mesta v severovýchodnom a východnom smere – Groby) by bolo žiaduce zohľadniť a posúdiť aj tento zdroj pre úsporu energií.

2. Podpora navrhovaného scenára IBA je podmienená:

- konkretizáciou opatrení na identifikáciu a odstránenie strát vedení tepla z CZT a prístupom k ich ekonomickým úhradám – to sú dôvody, prečo odberatelia najmä vo verejnej sfére (napr. bývanie) odstupujú od vybudovaných napojení na CZT s požiadavkou budovania vlastných lokálnych zdrojov tepla,
- zhodnotenie solárnej energie, pre ktoré má územie mesta a jeho zázemie ideálne podmienky je podmienené:
 - * cenovou politikou a návrhom opatrení pre finančnú podporu technického zabezpečenia,
 - * informovanosťou verejnosti o vhodných a pre dotknuté územie zodpovedajúcich solárnych systémov.

3. Pre realizáciu liniek na zhodnotenie biomasy v zodpovedajúcich polohách mesta je žiaduce poznať nároky:

- na optimálnu lokalizáciu vrátane plošných nárokov,
- nároky na prevádzku (napr. spôsob zásobovania – nároky na dopravu),
- dopady na nadväzné územie (napr. PHO, príp. iné limity).

4. Organizačné opatrenia:

- očakáva sa, že mesto, príp. samosprávny kraj vytvorí odborné pracovisko pre zabezpečenie napĺňania strategických cieľov, konkretizáciu jednotlivých krokov a priorít vo verejnom sektore a pre uplatňovanie koncepcie v súkromnom sektore na území mesta a Bratislavského samosprávneho kraja
- existencia organizácií, ktoré sú schopné zabezpečiť energetický audit aj pre maloodberateľov (napr. rodinnú bytovú zástavbu) s návrhom opatrení na úspory energií, príp. využitie obnoviteľných zdrojov vrátane ich finančného zabezpečenia (informovanosť širokej občianskej verejnosti)

5. Upozorňuje na rozdiely v označení:

- rozvojových plôch v mestskej časti Staré Mesto medzi priloženým výkresom a vymedzením rozvojových území v zmysle Upraveného návrhu ÚPN hl.m. SR Bratislavy 2006 (najmä v zónach Pribinova, Chalupkova, PKO, Dunajská a i.),
- v priloženej tabuľke “príloha k mape” je nesprávne uvedená mestská časť Nové Mesto pri Bratislavskej teplárenskej na Čulenovej 7 – správne má byť uvedené Staré Mesto.

Z hľadiska *dopravného plánovania* konštatuje, že ani jeden z predložených dokumentov sa nezaobrá ani väzbami, ani vplyvmi na dopravu aj napriek tomu, že v “Správe o hodnotení” (str. 39) je subkapitola *Vplyvy na dopravu*. Grafická časť nie je dokumentovaná legendou.

Z hľadiska *systémov technickej infraštruktúry* zaujíma ku koncepcii nasledovné stanovisko:

- predložený materiál splnil požiadavky zadania,
- koncepcia bude vhodným podkladom pre spracovanie zásadných rozvojových dokumentov mesta v oblasti zásobovania teplom,
- podľa koncepcie bude možné vydávať kvalifikovanejšie záväzné stanoviská obce pre žiadateľov o výstavbu sústav tepelných zariadení a v rámci potvrdenia súladu

požadovaného predmetu podnikania v tepelnej energetike s touto koncepciou v zmysle §31 zákona č. 99/2007 Z. z.,

- za nedostatok koncepcie považuje skutočnosť, že v nej nie sú zahrnuté niektoré významné subjekty výroby tepla, ako napr. Slovnaft, a.s., ktoré neposkytli žiadané údaje spracovateľovi dokumentácie,
- Slovnaft, a.s., nie je lokalizovaný v území MČ Podunajské Biskupice, ale patrí do MČ Ružinov.

Z hľadiska vybraných zložiek životného prostredia a špecifických faktorov

Ovzdušie, vody, pôdy:

- Správa o hodnotení aktuálne prezentuje a hodnotí súčasnú emisnú situáciu mesta i pozitívny vplyv navrhovaných opatrení na jej výhľadové zlepšenie (uvádza sa pokles o 10% až 20%), ale aj dopady znečistenia ovzdušia vo vzťahu k zdravotnému stavu obyvateľstva.
- Vo vzťahu k vodám hodnotí pozitívne tendencie koncepcie smerujúce k využívaniu geotermálnej energie.
- Z hľadiska využitia biomasy hodnotí kladne návrh jej využívania pri výrobe tepla i pozitívne vplyvy na zníženie degradácie pôd, biodiverzitu územia a tvorbu krajiny; na strane druhej však upozorňuje na potrebu vyváženej bilancie uhlíka v pôdnom substráte (potreba zabezpečiť zvyšovanie obsahu organickej hmoty a humusu v pôdnom profile).

Odpady – odporúča pre získanie údajov o výrobe tepla a elektrickej energie v OLO, a.s. obrátiť sa priamo na vedenie spoločnosti. V nedávnom období po modernizácii spaľovne sa hľadali odbytové možnosti pre vyrobenú paru a elektrickú energiu.

Zeleň, ochrana prírody a krajiny - očakáva, že opatrenia navrhnuté v koncepcii povedú v globálnom dôsledku k zníženiu množstva emisií a tým aj k celkovému zlepšeniu kvality prírodných prvkov v regióne. Zásahy do prírodných prvkov sa predpokladajú, minimalizáciu zásahov je možné dosiahnuť aj prostredníctvom následných krokov v rámci prípravy jednotlivých stavieb systému tepelnej energetiky.

Celkové zhodnotenie vplyvov na životné prostredie:

Predpokladá, že realizáciou opatrení uvedených v správe v časti Preventívne opatrenia, Následné opatrenia, ale aj základných priorít, ako aj zásad uvedených v závere strategického dokumentu sa podarí výraznou mierou znížiť nepriaznivé dopady na vybrané zložky životného prostredia i ostatné hodnotené vplyvy, a dosiahnuť tak celkový pozitívny efekt aj vo vzťahu k životnému prostrediu a zdraviu obyvateľstva mesta.

Krajský úrad v Bratislave, odbor krízového riadenia

(list č. KR - 246/ 2007/HRS, zo dňa 05.04.2007) – nemá pripomienky.

Krajský úrad životného prostredia v Bratislave

(list č. ZPO/783/ 2007, zo dňa 19.3.2007) odporúča variant 1BA – rozvoj tepelnej energetiky hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na báze rozvoja centralizovaného zásobovania so zahrnutím podielu obnoviteľných zdrojov energie do zostávajúcej rozvojovej kapacity realizovanej na báze zemného plynu.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto

(list č. RÚVZ/21-3269/2007, zo dňa 07.03.2007 – súhlasí so správou o hodnotení strategického dokumentu, no k materiálu má nasledovné pripomienky: pri hodnotení vplyvov

na obyvateľstvo považuje za potrebné brať do úvahy okrem čistoty ovzdušia aj indikátory „hluk“, „vplyv žiarenia“, event. „kvalita pohody v interiéroch s dlhodobým pobytom osôb“ (mikroklima, individuálna regulácia teplôt, výmena vzduchu a pod.), v správe o hodnotení chýba záverečné sumárne zhodnotenie rozvojových variantov s odporúčaným poradím vhodnosti realizácie, ktoré by bolo možné premietnuť do pripravovaného územného plánu mesta a do jeho záväznej časti.

Mestská časť Bratislava – Nové mesto

(list č. 758/2007, zo dňa 20.3.2007)

Mestská časť Bratislava – Nové mesto nemá k správe o hodnotení strategického dokumentu „Konceptiu rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ námietky, ale upozorňuje na niektoré nepresnosti v návrhu strategického dokumentu: sídlo podniku Istrochem i celý výrobný areál sa nachádza na území mestskej časti Bratislava - Nové Mesto (v tab.č.1.10 v kapitole 1.2. Analýza existujúcich sústav tepelných zariadení uvádza sídlo Istrochemu v Rači). Navrhuje v bode II.1 upraviť text druhej odrážky „budovanie nových priemyselno-obchodných oblastí“ na „budovanie nových administratívno-obchodných oblastí“ ako aktuálnu a adekvátnu náplň rozvoja Hlavného mesta SR Bratislavy. Namietajú proti uvádzaniu možnosti zásobovania obnoviteľnými zdrojmi energie na báze geotermálnej a solárnej energie (kap.III.4), nakoľko v súčasnosti nie sú pre územie Bratislavy identifikované priamo dostupné zdroje geotermálnej vody.

Mestská časť Bratislava – Ružinov

(list č. 2006/8851-2/LRI, zo dňa 26.3.2007)

Mestská časť Bratislava Ružinov nemá k správe o hodnotení strategického dokumentu „Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ pripomienky, ale žiada, aby boli dodržané ciele energetického managementu spracované v návrhu strategického dokumentu.

Mestská časť Bratislava – Staré mesto

(list č. 20668-18112/ormé/2007/mar, zo dňa 19. 3.2007)

Správa o hodnotení strategického dokumentu neuvádza:

- informácie o súčasnom stave životného prostredia vrátane zdravia a jeho pravdepodobný vývoj, ak sa strategický dokument bude realizovať,
- pravdepodobne významné environmentálne vplyvy na životné prostredie a vplyvy na zdravie (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne a negatívne),
- opatrenia na odvrátenie, zníženie, alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu,
- návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie.

Strategický dokument „Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky v oblasti tepelnej energetiky“ žiada prepracovať v zmysle prílohy č.4 k zákonu č. 24/2006 Z. z.

Mestská časť Bratislava – Dúbravka, odd. územného konania a stavebného poriadku

(list č. D-2007/1965-233/Ro, zo dňa 28.3.2007)

K správe o hodnotení strategického dokumentu nemá podstatné pripomienky. Navrhuje v záväznej časti koncepcie jednoznačne deklarovať:

- neprípustnosť odpájania bytov v bytových domoch, ktoré sú centrálné vykurované,
- možnosť alebo neprípustnosť povoľovať odpájanie celých bytových domov od CZT,

- možnosť alebo neprípustnosť povoliť nový bytový dom tak, že každý byt má svoje samostatné kúrenie plynovým kotlom, ak v danej lokalite je možnosť pripojiť sa na CZT.

Mestská časť Bratislava – Petržalka

(list č. 2007/3059-13/Ju, zo dňa 26.3.2007)

Mestská časť Bratislava – Petržalka so správou ohodnotení strategického dokumentu a s návrhom strategického dokumentu súhlasí a odporúča z hľadiska vplyvov na životné prostredie výraznejšie presadzovať doteraz málo využívané obnoviteľné zdroje energie.

Mestská časť Bratislava – Rača

(list č. 897/2007/ÚR, zo dňa 26.3.2007)

Ako orgán územného plánovania vydáva súhlasné stanovisko k správe o hodnotení strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" a k návrhu strategického dokumentu.

Mestská časť Bratislava – Devínska Nová Ves

(list č.j. 1597/2007 zo dňa 20.3.2007) – požaduje spresniť polohu teplárne, ktorá je umiestnená medzi ulicami Eisnerova a Jána Poničana a súhlasí s optimálnym variantom, to znamená rozvoj tepelnej energetiky na báze rozvoja centralizovaného zásobovania tam, kde je to technicky, ekonomicky a environmentálne odôvodniteľné, so zahrnutím podielu obnoviteľných zdrojov energie do zostávajúcej rozvojovej kapacity, realizovanej na báze zemného plynu. Ako dotknutý orgán vydáva súhlasné stanovisko k predloženému dokumentu.

Mestská časť Bratislava – Vrakúňa

(list č.1208/07-Do., zo dňa 26.3.2007) – podporuje variant 1BA, pozitívne hodnotí investície do úspor energie, programy podporujúce využitie solárnych systémov na prípravu TUV a programov zlepšenia tepelnej ochrany a účinností vykurovacích systémov v obytných budovách, žiada urýchlene riešiť preložku št. cesty č. II/572 a odporúča v projektovej dokumentácii riešiť umiestnenie izolačnej zelene ako kompenzáciu negatívnych vplyvov z dopravy, ktorých čiastočnú elimináciu je potrebné riešiť aj vybudovaním cestného obchvatu.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave

Odbor odpadového hospodárstva

(list č. ZPH/2007/03185/V/GRE, zo dňa 27.03.2007) – nemá pripomienky.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave

Odbor ochrany prírody a krajiny

(list č. ZPO/2007/02787/STK/HUD, zo dňa 13.03.2007)

Návrh strategického dokumentu sa zaoberá aj možnými rizikami navrhovaných opatrení na jednotlivé zložky životného prostredia, vrátane prírodnej zložky a uvažuje s riešeniami na eliminovanie negatívnych vplyvov. Základné stanovené zásady, formulované na princípe trvalo udržateľného rozvoja, s dôrazom na ochranu životného prostredia, je možné z hľadiska záujmov ochrany prírody akceptovať s podmienkou, že návrhy na umiestnenie kotolní nad 15MW a strategických kotolní budú tieto objekty situovať mimo chránené územia a s ohľadom na prvky územného systému ekologickej stability.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave, orgán prevencie závažných priemyselných priemyselných havárií

(list č. ZPO/2007/02885/POR/BA-EIA, zo dňa 05.03.2007) - bez pripomienok.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave

Odbor ochrany ovzdušia

(list č. ZPO/2007/03028/HRJ/EIA zo dňa 12.03.2007) ako príslušný orgán ochrany ovzdušia nemá k predmetnému materiálu námietky.

Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave

Odbor štátnej vodnej správy

(list č. ZPS/2007/02782/SVE-I, zo dňa 07.03.2007) - z hľadiska vodohospodárskych pomerov nemá pripomienky k predloženej správe o hodnotení a k návrhu strategického dokumentu.

Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Bratislave

(list č. Dop/02569/2007/LBO, zo dňa 12.03.2007) – k správe sa nevyjadruje.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Bratislave

(list Č.p.ORHZ-8316/OPP-2007, zo dňa 09.03.2007) - neuplatňuje pripomienky.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

(list č.709/URSO/2007/03, zo dňa 19.03.2007)

Poukazuje na závažné nedostatky v metodike spracovania posudzovaného materiálu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky". Vzhľadom k tomu, že predložený materiál považuje za nepoužiteľný na účely, pre ktoré bol vypracovaný, usudzuje, že k hodnotiacej správe sa nemá význam vyjadrovať.

Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica

Centrum environmentalistiky a informatiky

(list č. CZ/740/2007, zo dňa 26.03.2007)

Nemá zásadné námietky k návrhu Konceptie rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky a k správe o hodnotení citovaného strategického dokumentu, no požaduje zohľadnenie nasledovných pripomienok, požiadaviek a odporúčaní:

- V Konceptii i v správe o hodnotení sú vymenované environmentálne obzvlášť dôležité oblasti na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Podľa prílohy č.4 zákona č. 24/2006 Z. z. pri realizácii navrhovaných koncepcných zámerov treba dôsledne rešpektovať režim a prevádzkované podmienky chránených území všetkých druhov a ich ochranné pásma.
- Celomestskú koncepciu treba koordinovať s rozvojovými zámermi mestských častí a zohľadniť ich špecifiká.
- Treba zabezpečiť koordinovanie energetickej politiky s politikou životného prostredia a ostatných oblastí. Pri uplatňovaní programu znižovania emisií je potrebné klásť dôraz najmä na dodržiavanie emisného stropu. Mali by sa vytvárať vhodné podmienky pre funkčné systémy integrovanej prevencie na báze BAT technológií s cieľom dosiahnuť vyššiu energetickú účinnosť a spoľahlivosť technológií.

Odporúča realizáciu variantu IBA a požaduje rešpektovanie opatrení, ktoré sú navrhované v posudzovaných dokumentoch.

Jednotlivé stanoviská boli vyhodnotené posudzovateľom a opodstatnené pripomienky boli zahrnuté do navrhovaných podmienok záverečného stanoviska, ktoré z posúdenia strategického dokumentu príslušný orgán vypracoval v súčinnosti s orgánom na ochranu zdravia.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery.

05.03.2007 bolo obvyklým spôsobom verejnosti oznámené, že správa o hodnotení a návrh strategického dokumentu "Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava v oblasti tepelnej energetiky" sú k dispozícii k nahliadnutiu v infocentre Magistrátu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislave.

Informácia o tom, kde a kedy možno do správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu nahliadnuť, robiť si z neho výpisy, odpisy alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie, bola zverejnená podľa § 11 zákona na vývesnej tabuli magistrátu v dňoch od 08.03. 2007 do 28.03. 2007 a na webovej stránke www.bratislava.sk.

Verejné prerokovanie Správy o hodnotení strategického dokumentu: "Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" sa uskutočnilo 11.04.2007 o 15h. v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca.

Z verejného prerokovania bol spracovaný "**Záznam z verejného prerokovania**", ktorý je spolu s prezenčnou listinou, zvukovým záznamom na elektronickom nosiči (CD), súhrnom stanovísk zainteresovaných subjektov zaslaných OÚŽP, vyjadrením spracovateľa k pripomienkam z Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) a stanoviskom obstarávateľa k pripomienkam obsiahnutým v liste ÚRSO zo dňa 19. 03. 2007 súčasťou dokumentácie z procesu posudzovania.

Verejné prerokovanie sa uskutočnilo podľa programu:

1. Úvod – predstavenie obstarávateľa a spracovateľa strategického dokumentu, informácia o cieľoch dokumentu
2. Rekapitulácia jednotlivých krokov prípravy a spracovania návrhu dokumentu
3. Uvedenie strategického dokumentu zástupcom obstarávateľa (Ing. arch. Mazúrová)
4. Uvedenie strategického dokumentu odborným garantom (Ing. Marcinčák)
5. Prezentácia návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení spracovateľom (Ing. Miroslav Mareš)
6. Diskusia – v tejto časti vystúpili:
 - Ing. Ondrka za SVB, Dúbravka: Prerokované boli otázky ceny energie a spotreby paliva na jednotku energie (GJ). Spracovatelia neboli schopní odpovedať na základnú otázku, aká je spotreba plynu na jednotku výroby energie
 - Ing. Jediný za ÚRSO: Zopakoval námietky písomného stanoviska
 - Ing. Marek Hargaš (písomné stanovisko): Koncepcia je spracovaná príliš všeobecne, mestské časti nie sú definované na úrovni tepelných sústav, resp. území s vyhodnotením alternatív. Návrh regulatívov nepočíta s využitím CZT a s obnoviteľnými zdrojmi energie z biomasy
 - Ing. Ančáková za príslušný orgán odovzdala obstarávateľovi sumarizáciu stanovísk zainteresovaných subjektov doručených OÚŽP v Bratislave

7. Záver.

Záver z verejného prerokovania :

Zúčastnení zobrali na vedomie, že:

- z verejného prerokovania bude vyhotovený Záznam z verejného prerokovania dokumentu,

- do 17.04.2007 možno ešte doručiť písomné stanovisko k predmetu verejného prerokovania na OÚŽP v Bratislave, odbor ochrany prírody a krajiny,
- k návrhu strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" bude vypracovaný odborný posudok s návrhom záverečného stanoviska.

Za verejnosť zaslala stanovisko aj Bratislavská teplárenská, a.s., doručené dňa 17.04.2007 na Ministerstvo životného prostredia SR a postúpené dňa 27.04.2007 príslušnému orgánu. Bratislavská teplárenská, a.s., zdôrazňuje výhody centralizovaného zásobovania teplom, označuje variant IBA ako optimálny, koncepciu odporúča doplniť o návrh postupu mesta na legislatívne a právne kroky v záujme presadzovania tohto variantu a preferovania centrálnych zdrojov tepla (okrskové kotolne, blokové kotolne) aj pre rozvojové a transformované oblasti mimo území s vybudovanými sústavami CZT. Do záverov koncepcie rozvoja navrhuje určiť ako optimálny variant IBA – rozvoj tepelnej energetiky hl. mesta na báze rozvoja CZT a uviesť odporúčanie investorom stavieb prednostne využívať teplo zo sústavy CZT tam, kde je to technicko-ekonomicky a environmentálne odôvodniteľné. V kapitole 1.2 Analýza existujúcich sústav tepelných zariadení požaduje opraviť konkrétne informácie, týkajúce sa Bratislavskej teplárenskej, a.s., a doplniť informácie o vlastníctve primárnych horúcovodných rozvodov, sekundárnych teplovodných rozvodov, odovzdávacích staníc tepla, bližšie popísať koncepciu dodávky tepla od centrálného zdroja po odberateľa a i.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Strategický dokument Konceptia má najzávažnejší dopad v oblasti *vplyvu na ovzdušie*, predovšetkým v oblasti produkcie emisií, ktoré by sa mali znížiť v súvislosti s realizáciou úsporných opatrení, a to vplyvom programu podpory využitia geotermálnej energie (energie pôdy, vzduchu a vody – čo je pozitívne aj vo vzťahu k vodám) na báze tepelných čerpadiel a programu podpory využitia solárnych systémov pre prípravu TÚV, ďalej sa produkcia emisií zníži vďaka opatreniam – program zlepšovania tepelnej ochrany a účinnosti vykurovacích systémov v obytných budovách a investície do úspor energie. Navrhovaný dokument stanovuje zásady využívania jednotlivých druhov palív a energie, z ktorých sa zabezpečuje výroba tepla, spôsob zabezpečenia tepla na území mesta, ako aj postupnosť krokov realizácie navrhovaných technických opatrení s cieľom zaistiť efektívnu dodávku tepla s minimálnymi negatívnymi dopadmi na životné prostredie. Pri hodnotení *vplyvov na obyvateľstvo* je potrebné brať do úvahy okrem čistoty ovzdušia aj indikátory „hluk“, „vplyv žiarenia“, eventuálne „kvalita pohody v interiéroch s dlhodobým pobytom osôb“ (mikroklima, individuálna regulácia teplôt, výmena vzduchu a pod.). Posudzovaný materiál sa zaoberá *odpadmi a odpadovým hospodárstvom* v súvislosti s budovaním, resp. výstavbou energetických zdrojov (produkcia odpadov pri stavebných a zemných prácach), ako aj s prevádzkou týchto zariadení (v závislosti od konkrétneho technologického riešenia). Dôraz sa kladie na energetické zhodnocovanie odpadov a podporu programov na využitie biomasy. Predložený materiál obsahuje analýzu energetického zhodnocovania odpadov v jednotlivých mestských častiach Bratislavy a analyzuje zariadenia na energetické zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov – O.L.O., a.s., vo Vlčom hrdle, spaľovňa kalov v Slovnafte, a.s. (termické zneškodňovanie kalov z MCHB ČOV Slovnaftu, a.s.), spaľovňa odpadov zo zdravotnej starostlivosti vo Fakultnej nemocnici Bratislava v Petržalke.

Z hľadiska osobitnej, ako aj všeobecnej *ochrany prírody* podľa Správy:

- najvýznamnejší, aj keď nepriamy vplyv, budú mať opatrenia v oblasti úspor energie, tepelnej ochrany a účinnosti vykurovacích systémov, pozitívne vplyvy možno predpokladať aj pri opatreniach na podporu ohrevu teplej úžitkovej vody pomocou solárnej energie, využitia geotermálnej energie, prípadne energie pôdy,
- pozitívne vplyvy bude mať investovanie do infraštruktúry, kde vplyvom rekonštrukcie nevyhovujúcich energetických rozvodov dôjde k úspore energie a tým následne aj k zníženiu produkcie emisií,
- vplyvom zavádzania využívania biomasy by v určitých prípadoch mohlo dôjsť k zníženiu druhovej diverzity, ovplyvneniu okolitých ekosystémov a v niektorých prípadoch i k introdukcii nepôvodných druhov rastlín alebo živočíchov,
- z hľadiska opatrení do energetickej štruktúry bude dochádzať k poškodzovaniu, niekde aj k trvalému zničeniu ekosystémov,
- ak nie je možné dosiahnuť výstavbu mimo zvlášť cenné územie, dôjde k negatívnemu ovplyvneniu predovšetkým rastlinných druhov, pri umiestňovaní jednotlivých energetických stavieb je preto nutné zvažovať polohu významných krajinných prvkov, polohu prvkov ÚSES, ako aj ďalšie aspekty; vhodné je odporučiť obnovu využitia bývalých priemyselných plôch na umiestnenie nových závodov; v projektových dokumentáciách je treba riešiť umiestnenie a charakter izolačnej zelene ako kompenzáciu týchto vplyvov,
- z dôvodu eliminácie negatívnych vplyvov na ekosystém je potrebné zabezpečiť monitorovanie prevádzky z hľadiska emisií, merania hladiny hluku, ako aj nakladanie s odpadmi, vznikajúcimi v procese energetických premien.

Pri analýze silných a slabých stránok Koncepcie je možné nasledovné zhrnutie:

Hlavným faktorom zlepšujúcim životné prostredie, a tým aj zastavenie procesov priameho poškodzovania ekosystémov, je zníženie emisií znečisťujúcich látok vrátane skleníkových plynov a následné zníženie imisných koncentrácií pod limitné hodnoty, zmena štruktúry využitia primárnych energetických zdrojov v prospech ekologicky šetrnejších zdrojov a obnoviteľných zdrojov energie.

Hlavné riziká návrhu Koncepcie sú:

- riziko zmeny predpokladanej štruktúry primárnych energetických zdrojov v neprospech ekologicky šetrných zdrojov (napr. aj pôsobenie malých stacionárnych zdrojov znečistenia spaľujúcich hnedé uhlie vplyvom nesplnenia očakávanej substitúcie ekologicky vhodnejšími palivovo-energetickými zdrojmi),
- nerealizácia predpokladaných úsporných opatrení,
- nerealizácia predpokladaného podielu obnoviteľných energetických zdrojov na štruktúre primárnych energetických zdrojov,
- riziko zvýšenej produkcie emisií znečisťujúcich látok.

Vzhľadom na vysokú mieru neurčitosti pri rozhodovaní nemožno uvedené riziká celkom vylúčiť, je však nevyhnutné ich minimalizovať predovšetkým formou spresňovania podmienok pre relevantné návrhy. Koncepcia vytvára dobré predpoklady pre realizáciu postupných krokov k splneniu stanovených cieľov, a tým aj pre zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Pri formovaní základných smerov a nástrojov riešenia tepelno-energetického hospodárstva územia Hlavného mesta SR Bratislavy sa Koncepcia zaoberá aj možnými rizikami navrhovaných opatrení na jednotlivé zložky životného prostredia, vrátane prírodnej zložky a navrhuje aj riešenia na eliminovanie nepriaznivých vplyvov.

Základné stanovené zásady, vychádzajúce z princípu trvalo udržateľného rozvoja, s dôrazom na ochranu životného prostredia, je možné akceptovať s pripomienkou, že návrh umiestnenia kotolní s výkonom nad 15 MW a strategických kotolní je žiadúce riešiť mimo

chránené územia a s ohľadom na prvky územného systému ekologickej stability. Dôležité je aj zahrnutie aspektov ekologickej politiky, pričom dotknuté orgány disponujú dostatočným legislatívnymi prostriedkami na presadenie ekologicky a energeticky efektívnych technických koncepcií energetických zariadení tak, aby pri ich prevádzke bol minimalizovaný negatívny vplyv na životné prostredie a optimalizovaná výška spotreby energetických zdrojov (nevyhnutné je presadzovať aplikáciu najlepších dostupných technológií).

Z hodnotenia jednotlivých vplyvov strategického dokumentu „Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ na životné prostredie a z ich vzájomného spolupôsobenia sa nepredpokladajú významné negatívne pôsobenia, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov, za predpokladu realizácie variantu 1BA a doplnenia koncepcie o podmienky obsiahnuté v záverečnom stanovisku.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Na základe vykonaného posudzovania vplyvov na životné prostredie možno konštatovať, že realizácia strategického dokumentu „Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ nebude mať zásadne negatívny vplyv na žiadnu zložku životného prostredia, vrátane vyhlásených alebo navrhovaných chránených vtáčích území, navrhovaných území európskeho významu alebo súčastí súvislej európskej sústavy chránených území, pri dodržaní podmienok uvedených v záverečnom stanovisku.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu „Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ podľa ustanovení zákona, pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi, úroveň spracovania oznámenia, určený rozsah hodnotenia a časový harmonogram, úroveň spracovania správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu, stanovisk, výsledku verejného prerokovania a za súčasného stavu poznania

s a o d p o r ú č a

schválenie strategického dokumentu „Koncepcia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky“ po zapracovaní pripomienok a akceptovaní ďalších návrhov obsiahnutých v záverečnom stanovisku s tým, že ak jednotlivé projekty podporované strategickým dokumentom budú podliehať procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona, bude potrebné vykonať posúdenie ich vplyvov na životné prostredie podľa zákona, a to pred ich povolením podľa osobitných predpisov.

2. Odporúčaný variant

Po zapracovaní pripomienok a akceptovaní ďalších návrhov obsiahnutých v záverečnom stanovisku sa na schválenie odporúča dopracovať **variant 1BA**.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu strategického dokumentu

- a) Zistiť príčiny nadmerných strát energie v tepelných rozvodoch a navrhnúť spôsoby ich minimalizácie na úroveň najlepšej dostupnej technológie (BAT). O predpokladané znížené straty opraviť bilancie a prognózy.
- b) Variant 1BA doplniť o variant s využitím obnoviteľných zdrojov tepla vo veľkej energetickej jednotke (biomasa).
- c) Zhodnotiť solárnu energiu a v zariadeniach hlavného mesta SR Bratislavy a mestských častí zabezpečiť jej využitie.
- d) Pri hodnotení vplyvov na obyvateľstvo vziať do úvahy okrem čistoty ovzdušia aj indikátory „hluk“, „vplyv žiarenia“, eventuálne „kvalita pohody v interiéroch s dlhodobým pobytom osôb“ (mikroklima, individuálna regulácia teplôt, výmena vzduchu a pod.).
- e) Zaoberať sa väzbami a vplyvmi na dopravu, osobitne väzbou decentralizovaného využitia biomasy.
- f) Pri realizácii navrhovaných koncepčných zámerov dôsledne rešpektovať režim a prevádzkované podmienky chránených území všetkých druhov a ich ochranné pásma.
- g) Celomestskú koncepciu koordinovať s rozvojovými zámermi mestských častí a zohľadniť ich špecifiká.
- h) Doplniť ekologické hodnotenie dodávok tepla z kogeneračných jednotiek.
- i) Doplniť strategický dokument o mapu s vyznačením zón, v ktorých sa nebudú povoľovať stavby a energetické zariadenia s príkonom nad 15MW (vyžadujúce povolenie na vypúšťanie skleníkových plynov).
- j) Preveriť vhodnosť umiestňovania mikrokogeneračných jednotiek na území mesta z hľadiska hlučnosti.
- k) Preveriť, či jestvujú zákonné možnosti nepovoľiť na území hlavného mesta výstavbu energetickej jednotky na tuhé palivo, ak bude spĺňať emisné limity. Ak sa nezistí legitímna možnosť takúto stavbu nepovoľiť, treba správu o hodnotení dopracovať aj na túto alternatívu.
- l) Nulový variant opraviť v spolupráci so Slovenským hydrometeorologickým ústavom, ktorý disponuje s presnými údajmi o výrobe tepla a spotrebe palív energetických zdrojov na území Slovenskej republiky, a teda aj hlavného mesta Bratislavy. Pre podklady nulového variantu vybrať najnepriaznivejší rok z hľadiska ekologického a energetického,

pri spracovaní prognóz akceptovať uložené ekologické opatrenia u jednotlivých výrobcov tepelnej energie a životnosti jednotlivých zariadení.

- m) Preveriť predpoklad vývoja cien elektrickej energie uvedený v strategickom dokumente "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky" a v prípade ekonomicky pozitívneho trendu zapracovať do správy možnosť vykurovania bytových jednotiek elektrickou energiou.
- n) Vzhľadom na veľké neurčitosti a nepresnosti pri spracovaní skutočnej situácie, z ktorej sa potom lineárnou extrapoláciou odvodzovali ešte nepresnejšie prognózy a chyby sa zväčšovali, odporúča sa koncepciu po troch rokoch prepracovať.
- o) Vyžiadať si k správe o hodnotení stanovisko Slovenskej inšpekcie životného prostredia, ktorá podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 205/2004 Z. z., zákona č. 220/2004 Z. z., zákona č. 572/2004 Z. z., zákona č. 587/2004 Z. z. a zákona č. 532/2005 Z. z. je príslušným správnym orgánom na povoľovanie výstavby a prevádzkovanie energetických zariadení s príkonom nad 50 MW.

Pripomienky Slovenskej inšpekcie životného prostredia zapracovať do strategického dokumentu "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v oblasti tepelnej energetiky."

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

„KONCEPCIA ROZVOJA HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY V OBLASTI TEPELNEJ ENERGETIKY“ je strategický dokument, ktorý umožní systémový rozvoj sústav tepelných zariadení na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Zabezpečí spoľahlivosť a bezpečnosť dodávok tepla, hospodárnosť pri výrobe, rozvoje a spotrebe tepla s dôrazom na ochranu životného prostredia. Posudzovaná koncepcia zároveň zosúladí energetické zariadenia na území Bratislavy so zámermi energetickej politiky Slovenskej republiky, požiadavkami Európskej únie, odporúčaniami Medzinárodnej energetickej agentúry a s ďalšími medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky.

Výroba energie je hlavnou príčinou znečisťovania ovzdušia Zeme. V regionálnom, prípadne mestskom prostredí pre znečistenie ovzdušia je rozhodujúce nielen použité palivo, ale aj umiestnenie zdrojov znečisťovania, ich schopnosť rozptýliť spaliny takým spôsobom, aby čo najmenej zaťažovali prízemnú atmosféru. Minimálne imisné koncentrácie sa dosahujú práve vtedy, keď zdroj znečisťovania je čo najvzdialenejší od obytnej zóny a spaliny sú exhalované do ovzdušia čo najvyšším komínom. Tieto predpoklady najlepšie plnia centralizované spôsoby zásobovania teplom. Veľké teplárne sú umiestnené v okrajových častiach mesta, vysoké komíny zabezpečujú dostatočný rozptyl škodlivých látok, veľké energetické zdroje majú vysokú účinnosť využitia paliva a teplovody sú bezporuchové. Je predpoklad, že navrhovaný strategický dokument, aj keď nebol hodnotený ako dokonalá koncepcia, po korekciách v súlade so závermi uskutočneného posudzovania a verejného prerokovania vyvolá pri svojom uvádzaní do praxe užitočné a pozitívne zmeny v energetickej politike na komunálnej a regionálnej úrovni.

5. Návrh monitoringu

- a) Zabezpečiť dlhodobý výskum vplyvu životného prostredia hlavného mesta SR Bratislavy na zdravotný stav jeho obyvateľov na vhodnom výskumnom pracovisku.
- b) V spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Slovenským hydrometeorologickým ústavom a inými zainteresovanými subjektmi ročne vyhodnocovať skutočný stav tepelnej energetiky v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislava a podľa zistených skutočností upresňovať podkladové materiály pre strategický dokument. V trojročných intervaloch strategický dokument "Konceptia rozvoja hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava v oblasti tepelnej energetiky" dopracovať o nové poznatky.
- c) V spolupráci so Slovenským hydrometeorologickým ústavom sledovať a vyhodnocovať výsledky merania imisných koncentrácií škodlivých látok v ovzduší v meracej sieti na území hlavného mesta SR Bratislavy.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

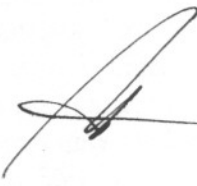
Obvodný úrad životného prostredia v Bratislave, odbor ochrany prírody a krajiny
Karlovecká 2, 842 33 Bratislava 4
Ing. Jana Malíková, odborný radca

v súčinnosti

s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Bratislava, hlavné mesto
so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8, 820 09 Bratislava 29, P. O. BOX 26
MUDr. Eva Haladová, CSc., MPH, riaditeľ

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Mgr. Alena Mišovichová
vedúca odboru ochrany prírody a krajiny
Obvodného úradu životného prostredia v Bratislave

Karlovecká 2, 842 33 Bratislava 4

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

V Bratislave, dňa 22.08.2007.